ПІСЛЯ КОНФІСКАТИ 2-ГИЙ НАКЛАД

Należytość pocztową opłacono ryczałtem.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ
„РАДА“ — ЛЬВІВ
Ринок ч. 37 (подвір'я)

Передплата в краю міс. 80 сот
квартально 2·40 зол
За границею річно: Австрія, Чехословаччина та Угорщина 18 зол
Америка і другі 2 амер. доляри

За зміну адреси — 30 сот

ЦІНА ПРИМІРНИКА
20 сотиків.

РАДА

політичний орґан незалежної думки

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
ЛЬВІВ, Пілсудского 21.
Телефон ч. 16–76.

Редактор приймає від 11—2 год
Редакція не відповідає за зворот рукописів. — Неоплачених листів не приймається.

Виходить раз на тиждень:
— — від неділю — —

Ч. 28 (470.) | Львів, неділя 9 серпня 1931. | Рік видання VII.

Дальші заяви Бернарда Шова про Радянський Союз

Бернард Шов, який повернув вже з Рад. Союзу до Англії, радить всім молодим людям, щоби виїхали до Рад. Союзу і там осіли. Тоді радянська система увінчається повним успіхом. „Тепер, коли я був в Рад. Союзі, сказав Шов, я переконаний більше як колинебудь, що капіталістичні держави мусять застосувати рад. методи, щоби не упасти. Наші трудющі потрапимо розвязати тільки в той спосіб, що підемо за прикладом Рад. Союзу. Сталін є чоловіком великого таланту і на мою думку є спосібніший ніж представники капіталістичних ідей. Коли подумаємо, що перебув Рад. Союз, то балаканина про заломання є глупою сплетнею. Переважно бажання є батьком думки. Рад. Союз є на правильній дорозі, а ми на фальшивій.“

Українське питання в Анґлії

В Льондоні появився свіжий випуск дуже поважного журналу „Слявонік Ревю“. В ньому поміщено знов (подібно як в одному з попередніх випусків) дві статті про українське питання. Одна стаття написана поляком д-ром Станиславом Лосем, був. шефом секції С. Народів в польськім міністерстві загр. справ. Є вона відповідю на статтю В. Панейка п. н. „Українське питання в Польщі“, поміщену в попередній книзі „Слявонік Ревю“. Другою дуже обширною статтею на українські теми, поміщеною в новім випуску згаданого журналу є стаття І. Борщака п. н. „Давні взаємини Анґлії з Україною“. Ця друга стаття є до певної міри ревеляцією, бо відкриває події і факти зовсім дотепер невідомі, а викриті автором шляхом пильних архівальних розшуків і студій по заграничних архівах.

Анґлійські парляментаристи у Львові

Дня 5. серпня приїхав до Львова англійський парляментарист, член палати громад з Лейбур - Парті Ріс Том Дейвіс. В дні 6. ц. м. прибув до Львова другий парляментарист посол Бейр. Посол Дейвіс, як рівнож посол Бейр приїхали на територію Сх. Галичини в метою студіювання укр. питання, а зосібна зібрання обєктивних інформацій про минулорічну пацифікацію. Посол Дейвіс відвідав м. ін. львівського воєводу та конферував з ним на тему українського питання.

—:—

Напад на поштовий амбулянс

Дня 31. липня напало 6 невідомих людей на поштовий амбулянс на шляху між Перемишлем а Бірчою. Еспортуючого поліціянта Гібчиньского застрілено, а візника Секелу ранено. Після того невідомі напасники кинулися забирати з візка гроші, яких там мало бути ок. 40.000 зол. Через помилку і поспіх не забрано грошей тільки два клунки з горівкою і дріжджами. Дальшу роботу напасників перервав самохід, який надіхав зі сторони Бірчі. Самохід сполошив невідомих справників і вони втікли у ліс. Поліція з Перемишля, Бірчі, Добромиля і Львова почала негайно погоню за напасниками, перешукуючи доохресні ліси та переводячи в цілій Перемищині численні труси і арешти. Досі однак не має здається великого успіху. Придержано тільки якогось парубка, який намагався переплисти через Сян. При ньому знайдено револьвер. Польські газети пишуть, що він вказав на інших учасників нападу і поліція має надію всіх їх переловити.

Замордованого постерункового Гібчиньского похоронено в Перемишлі. На похоронах виголошено кілька промов. Команд. поліції Абчиньскі сказав в своїй промові, що цей напад має політичний підклад і був кермований тою самою рукою, що минулорічний подібний напад під Бібркою.

Поліція веде дальші пошукування за справниками. В Перемишлі, Бірчі і в цілій околиці переведено масові арешти і труси серед українців, а зосібна серед української молоді. В Перемишлі арештовано м. ін. редакторів „Укр. Голосу“, був. посла Зубрицького і Зенона Зибликевича.

Того самого дня, в якім відбувся той напад під Бірчою, трох невідомих людей елеґантно убраних впало до „Людового Кооп. Банку“ в Бориславі і стероризувавши директора і возьного, забрали кілька сот золотих готівки і векслів на 20.000 золотих.

Вкінці того самого дня двох напасників напало на шляху між Ніском і Тисницею над берегом Сяну на листаря Йосифа Масляка і забрали в нього 4.500 золотих.

Великі редукції урядників, учителів і шкіл в Польщі

Велика хвиля всяких редукцій в Польщі, переводжених в інтенції зменшення буджетових видатків — котиться дальше. Перший серпень приніс редукції у великих розмірах. Редукція досягнула урядників (переважно провізоричних і контрактових) в загальній адміністрації, а також учителів народніх шкіл. Поважні редукції наступили також в судівництві. Союз урядовців обрахував, що жертвою редукції впало досі около 6000 державних службовців, в тім около 1900 самих учителів.

Вслід за редукціями учителів, пішли редукції народніх шкіл (переважно семиклясових). Загалом має бути зліквідованих поверх 2000 шкіл. Це є незвичайно важкий удар для польського шкільництва, коли зважити, що воно й без теперішніх редукцій потребувало ще свіжих кільканайцять тисяч учительських сил і такої-ж кількости шкільних будинків. Як бачимо, „затягування пояса“ в Польщі йде дальше і то способом дуже болючим. Тисячі безробітних інтеліґентів ростуть як гриби по дощі.

Важна справа

Одна справді важна справа заінтересує небаром українське громадянство в Польщі. З цієї причини вона заслугує на те, щоби нею занятися вже тепер. Не маємо на думці ані ославлених переговорів ундисти при чорних кавах, які заповідаються під осінь ще інтензивніше як відбувалися дотепер, ані сподіваного видвигнення української справи на осінній сесії Ради С. Народів, на що наша суспільність вже достаточно звернула свій зір, хоч може знов глибоко розчаруватися.

Важною справою, на яку хочемо сьогодні звернути увагу, це підготовлюваний вже від давна польськими чинниками, а зосібна головним статистичним урядом у Варшаві загальний перепис населення Польщі. Його пляну ється перевести в дні 9 грудня ц. р. Буде це десятьлітній загальний перепис, бо попередній відбувся ще у вересні 1921 року і як відомо, був українцями переважно збойкотований, бо тоді доля Сх. Галичини не була ще остаточно вирішена.

Конскрипційні писарі і комісарі подавали тоді дані про українське населення тільки частинно на основі безпосередніх відповідей на конскрипційні питання. У переважаючій більшості ви-[illegible] конскрипцію на українських землях робилося в той спосіб, що або: 1) пропускалося дані про українців, або 2) записувалося їх на основі вповні поверховних, а то й фальшивих даних громадських комісарів, ґмінних писарів, або принагідних інформаторів, або 3) нотувалося в аркушах відомости фантастичні і перекручені, очевидно не на користь списуваних. Так відбувався перепис на українських областях в 1921. р. Хроніка занотувала, що в дні того перепису, а було це 21. вересня, українські доми по селах, містах і місточках були переважно замкнені, бо мешканців „не було вдома“.

Як опісля головна статистична рахуба дійшла до „устійнення“ цифри українського населення в Польщі — це її тайна і її мистецтво. Не тільки статистичні фахівці, але й кождий громадянин може над таким переписом тільки похитати головою. Тому українці під Польщею не богато роблять собі з того, що тодішний перепис признав їм щось біля 4 міліонів душ. Розуміється, що цим числом українців, хіба вифантазованим постами з головного статистичного бюра, польські чинники шермували при кождій нагоді у своїй внутрішній, а ще більш заграничній політиці. Польська публіцистика приняла цю цифру українців за наукову аксіому і рівнож використовувала її на всі лади.

Українці в Польщі мають свою власну, так сказатиб приватно - національну статистику, оперту на більш обєктивних даних австрійських переписів, далі на ріжних інших статистичних даних, на наукових працях українських вчених і на самих статистично-математичних конклюзіях, опертих на природному рухові людности, на статистиці воєнних втрат в людях, вкінці на даних про зарібкову еміґрацію і ре-еміґрацію.

Не є завданням нинішної статті займатися цифровими осягами урядової статистики з 1921. р. і обєктивними осягами української статистики. Цими справами займемося окремо. На загал тільки скажемо, вже сьогодня, що українців в Польщі є поверх 7 міліонів душ. Польська публіцистика „в дорозі ласки“ (проф. Криньскі в журналі „Справи Народовсьцьове“) признала, що українців в Польщі є ок. 5.000.000.

Тепер наближуємося до нового офіціяльного перепису. Він відбудеться у відносинах інших, як попередній. Українське населення вже не замкнеться перед списовими комісарями у своїх хатах на сім замків, бо цього не вимагає тепер українська політична тактика. Навпаки, український нарід під Польщею мусітиме при новім списі людности доложити усіх зусиль, щоби перепис випав як найвірніше. Однак тим не хочемо твердити, що таким він мусить вийти навіть при найкращих наших зусиллях. Бо чейже ще при зводі всіх статистичних даних можуть зайти в нашу некористь кольосальні — помилки...

Та всеж таки, енерґічне допильнування перепису на місцях буде хоч сякою такою асекурацією перед ріжними статистичними несподіванками, а рівночасно буде мобілізацією національної свідомости української маси.

Перепис буде мати велике політичне значіння і з тої рації польські чинники привязують до нього велику вагу. Кожда держава залюбки чваниться ростом числа свого населення. Польща виїмково не схоче чванитися збільшенням числа українців, білорусів, литовців і німців. З тим більшою силою підчеркнуть польські чинники зріст польського населення, яке має бути на їх думку безапеляційним господарем польської держави. Не треба додавати, що вислідами нового правопису стануть польські чинники чванитися по всім усюдам, уживаючи їх передусім як арґументу в політичній боротьбі. Це справа для українців дуже важна і на неї слід звернути відповідну увагу. Вже перед кількома днями появився був в польських часописах короткий статистичний показчик, в якому було подано, що в останніх літах споміж усіх віроісповідань в Польщі тільки одно віроісповідання греко - католицьке (Східня Галичина) не то, що не збільшило процентово числа своїх визнавців, але навіть зазнало втрати в порівнанню з переписом з 1921. р. Це дуже цікавий і знаменний прогностик для перепису, який має відбутися в грудні 1931. р.

Надходячий польський перепис населення ставить українську суспільність перед нове поважне завдання. Про це завдання поговоримо докладніше в окремій статті.

Анґлія й Українці

В останніх часах обсервуємо значне заінтересування англійських політичних чинників і взагалі англійського громадянства українською справою в Польщі. Дуже пильно інтересуються цією справою передусім лейбуристи, а по части також консерватисти і ліберали. Знаємо, що 65 членів палати громад - лейбуристів внесли меморіял до Союза Народів в справі пацифікації і взагалі правного і фактичного положення українців під Польщею. Вслід за цим меморіялом появився в палаті громад цілий ряд інтерпеляцій в цій самій справі. Лейбуристські інтерпелянти запитували також, як і коли Комітет Трьох вирішить остаточно справу українських жалоб і завзивали англійський уряд, щоби він присвятив українській справі на терені С. Народів

Візита і ревізита. Новий львівський воєвода д-р Рожнецкі вже обняв свій уряд. З тої нагоди посклaдав він ріжні візити, м. ін. митроп. Шептицькому. Цей останній зложив в свою чергу візиту д-ру Рожнецкому. Новий воєвода навязав також контакт з провідниками ундівців.

Усунення „більшовицького" архиепископа д-ра Кордаца. Ми нераз писали в нашому часописі про виступи католицького архиепископа у Празі д-ра Кордаца проти ріжних злочинств, абсурдів і неморальности капіталізму. За ці виступи д-р Кордац не удостоївся ніякої похвали від католицьких чинників. Д-ра Кордаца усунено з його становища і заборонено виступати проти капіталістів. Симпатики архиепископа запитували його тепер, чи задумує він поробити проти цього усунення якінебудь кроки. Д-р Кордац відповів, що ні. З цього факту усунення празького архиепископа за його „більшовицькі" виступи бачимо, як рішаючий вплив на католицьку церкву має капіталістичний світ.

Бувший львівський консуль Лапчинський — як повідомляє польська преса — має бути перенесений на подібний пост до Праги. Це іменовання звязує польська преса з побутом в Празі доволі значної української еміграції, галицької і заабручанської.

Компромітуюче масло на патріотичних головах. Директори копальні вугля „Явожно" ульокували 300 тисяч долярів в голендерському „Амстельбанку". Власником цієї копальні не є заграничний капітал, але патріотичні польські міста, між якими „семпер фіделіс Львуф" є найбільшим уділовцем. В цьому самому часі, коли міста в Польщі дусаться від браку готівки, коли з магістратів треба при помочи поліції виганяти безробітних, що даром добиваються розпочаття будьяких дорогових, чи будівельних робіт, коли міському населенню дошкулює недостача мешкань, — в тому самому часі підприємство, якого власниками є міста льокує майже три мільйони золотих в заграничнім банку, на 3 відсотки річно. А комунальні каси цих міст опроцентовують вкладки на 7 відсотків, а самі міста зажичаючися по касах платять 10—12 відсотків річно. Вкладка в „Амстельбанк"-у існує ще від 1929 року. Знаменне, що справа з цією вкладкою набрала розголосу не для того, що хтось забажав її вицофати з заграниці і вжити на оживлення господарки міст, але тільки тому, що „Амстельбанк" захитався в звязку з грошевою кризою німецьких банків. Послідні вісти доказують, що „Явожно" деяку часть свого грошевого вкладу стратить.

„Навтілюс" не має щастя. Підводний човен Навтілюс, який під командою капіт. Вількинса пливе до північного бігуна — не має щастя. По перших ушкодженнях на океані і по направах цих ушкоджень вирушив на північ, але заки ще заїхав до Берген (в півн. Норвегії) знов зазнав аварії. Цим разом зіпсувалася трохи керма і один мотор.

Велика крадіж почтових значків у Варшаві. Злодії розвивають тепер горячкову діяльність і крадуть, що тільки вдасться. У Варшаві вкрали на почті (з почтового магазину) почтових значків на суму ок. 750.000 золотих. Виновників не викрито.

„Нон олєт" — не воняє — сказав тому 2000 літ про гроші неперебірчивий у їх здобуванню римський цісар. Ця запашна премудрість перетрівала віки і не стратила до тепер своєї життєйської сили. На днях одержав польський „Державний Монополь спіртний" замовлення на 1000 скринь найліпших горівок, з доставою на два маленькі французькі острівці, що положені близько канадійської і союзно - американської границі. Врадувана цим небуденним „обсталюнком" польська преса не подає, хто його зробив, однак місце достави каже здогадуватися, що горівку замовив або звісний пачкар Аль Капоні, або котрийсь його покищо ще мало звісний суперник.

Як похоронено проф. Фореля.? Великого швайцарського вченого професора Фореля (автора многих наукових праць, а м. ін. голосного твору п. н. „Сексуальні питання") про смерть котрого ми писали вже в останнім числі нашого часопису, похоронено в Льозанні. Тіло покійного спалено, а попіл заховано в урні. Покійний заборонив в свойому тестаменті улаштовування якихнебудь церемоній на його похороні і сам написав для себе скромну похоронну промову, яку доручив прочитати свому синові, визначному психіятрові підчас палення тіла. Відчитаний на похоронах цей науковий тестамент Фореля містив в собі коротку характеристику його діяльности, а також візвання до нащадків, щоби памятали про його наукові засади. Великий вчений називає 19-те століття — століттям теорії розвитку і любови ближнього, а також висказує надію, що ціле людство обєднається в стремлінню до світового мира і реальної помочі для тих, які терплять внаслідок великої нужди нинішних часів.

Великий поступ в медицині. Двох німецьких вчених Леві Мехель і Цайтлін винайшли спосіб переношення рентгенівських знимок на віддалення. Таким чином можна буде ставити на віддаль лікарську діягнозу, а тимсамим і лікувати.

Продажна румунська армія. В Румунії викрито величезну шпигунську організацію, яка достарчувала військових секретів рівночасно кільком чужим державам. Шпигунську акцію вели румунські офіцери на чолі з капітаном Зукраїно. Є це зайвий доказ, що румунську армію вже від давна точить бациль деморалізації.

„Новелізація"

Львівський, бебесівський часопис „Слово Польске" найшов нову причину господарської кризи в Польщі і новий засіб для її поборення. Колиб повірити авторови статті у „Слові Польскім" про кооперативні справи на західно - українських землях, то „господарська структура цієї частини держави" і „рільна продукція" має великі шкоди від „національних" кооператив, цебто від цього, що українці організують свою кооперацію, окремо від поляків і жидів. Найшовши таку недостачу у господарському життю, „Слово Польске" вже легко договорилося до конечности зміни теперішнього кооперативного закону. Розуміється, що завданням жаданої „Словом Польскім" новелізації кооперативного закону булоби усунення недомагань, які автор згаданої статті відкрив в кооперативній ділянці.

СКОНФІСКОВАНО

Останні вісти

ВИЇЗД БРІНІНГА і КУРЦІЮСА ДО РИМУ.

В середу 5. ц. м. виїхали до Риму на конференцію з Муссолінієм канцлер Брінінг і мін. Курціюс. Мають обговорити справу нім. економ. положення і справу розоружної конференції. Франція відноситься до цієї поїздки з підозрінням.

СПАДОК КУРСУ АНГЛ. ФУНТА.

Помимо одержання 50 міл. фунт. стер. позички, англ. фунт нагло почав спадати в курсі, чим викликав паніку в Англії та інших краях. В Англії з панікою очікують на вислід плебісциту в Прусії в дні 9. ц. м.

1-ший СЕРПЕНЬ В ЕВРОПІ.

Противоєнні маніфестації в дні 1. серпня випали в Европі доволі бурхливо. В цілім ряді німецьких міст дійшло до кровавих сутичок з поліцією. В Польщі були такі сутички у Варшаві, Лодзі, Заглембю Домбр. і т. д.

НАДІСЛАНІ КНИЖКИ і ЖУРНАЛИ.

ЖУРНАЛ „ЛІТОПИС РЕВОЛЮЦІЇ", ч. 1—2 1931. р. — орган Інституту історії партії та Жовтневої революції на Україні при ЦККП(б)У.

В розділі "Статті" вміщено статтю ФРІДА Д. — Меншовики в боротьбі за реставрацію капіталізму на Україні (розділи: Вступ. 1. Меншовики та питання про характер Жовтневої революції. П. Меншовики та гасла буржуазної „демократії". Ш. Меншовики в боротьбі за контр - революцію. У. Меншовики в боротьбі за поміщицько - буржуазну контр - революцію на Україні. Висновок.)

Стаття КАРДАШОВА „До історії обєднувальної кампанії 1905. р. на Україні" малює спроби опортунізму (меншовизму) закріпити свої позиції у всеукраїнському маштабі.

Стаття „Легенда про кірстовщину" РЄДІНА цікаво ставить питання про характер кірстовщини.

Отже, згадані три статті висвітлюють шлях меншовизму, соціял - фашизму, його соціял - денікінську суть у боротьбі за реставрацію капіталізму проти пролетарської революції й соціялізму.

КАРПЕНКО в своїй статті „Селянський рух на Київщині за часів австрогерманської окупації та гетьманщини" подає розгорнуту картину селянського руху проти австро - германської окупації України 1918 р.

В розділі „Спогади", вміщено продовження спогадів АНТОНОВА - ОВСІЄНКА — „В боротьбі проти Денікіна й союзницької окупації", де автор розгортає картину боротьби проти денікінських загонів та подій на півдні України; СИДОРОВ в спогаді — „З історії боротьби проти врангелівщини й бандитизму 1920." р. розповідає про боротьбу проти Врангеля й бандитизму; в спогаді ЯДОЛОВА „Радомисльська більшовицька організація 1917. р." цікаво змальовано боротьбу більшовиків в м. Радомисля та інш.

Врозділі: „Матеріяли та документи" вміщено першу частину протоколів Одеської Ради, ревкомів та органів Ц. Р., що характеризують період двовладдя в Одесі й боротьби більшовиків за Жовтень, з примітками Терезанської Г.

В розділі: „Матеріяли та документи" вміщено критичну статтю Сіроглазова І. „Книга для чтения по истории народов СССР", Ш. та рецензії — Абраменко С. — В. Волосевич— „Курс історії ВКП(б)", вип. 4; Перельман М.: Г. І. Петровський — „Речи и статьи периода у Государственной Думи; Равич - Черкаський — „Пролетарская Революция" ч. 1, 2—3, 4, 5, 6; Острогорського М. — Красная Летопись ч. 3 і 4; Горського — „Каторга и Ссилка" ч. 5, 6, 7, 8—9 — 30 р.

Ів. Івашко: УКРАЇНСЬКА ЕМІГРАЦІЯ, огляд української іміграції в Зединених Державах Америки. Накладом автора. Ціна 25 сотиків.

„СПРАВИ НАРОДОВОСЬЦЬОВЕ" (ч. 1 — за січень, лютень і березень 1931. р.), часопис присвячений досліджуванню національних справ. Ціна 5 зол. Зміст: Т. Кальбах: „Німецькі скарги в Женеві" проти Польщі в обороні німецького населення на Шлеську. — Д-р А. Крисільскі: „Розвоєві тенденції населення Польщі під оглядом національним і віроісповідним в післявоєнній добі." — В. Свораковскі: „Польське шкільництво в Румунії." — Хроніка політична і культурна, і т. д.

На біржах

Львів, дня 3. серпня 1931.

Збіжжя далі знижкує. Попит слабий тенденція знижкова.

ЗБІЖЖА

(Ціна за 100 кг. на стації залад. Підволочиська). Пшениця двірська 21 до 21.50 зол., селянська 20—20.50 зол., жито двірське 19.25—19.50 зол., селянське 18.75—19 зол., ячмінь 19.00—19.55 зол., овес 22.50—23.00 зол., кукурудза румунська — — зол., фасоля біла 31—33 зол., краса 30—31 зол., горох пів Вікторія 33—34 зол., горох звичайний 32—33 зол., гречка 23—24 зол., ріпак озимий 24.50—25.50 зол., лубін 22—24 зол., бобик 21 зол., вика 39—40 зол., мак 100—135 зол.

Тіж ціни у Львові (вагон) о 2 зол. дорощі. На ринку деталь ще о 1—2 з. дорощі.

НАБІЛ

Маслосоюз платив кооп. у дні 3-го серпня за масло десер. пріма — За масло експорт. — зол., літра молока 22—24 сот., літра сметани 1.20 зол., копа яєць 3.80—4.00 зол.

МІД

За 1 клг. свіжого меду в кооп. Рій, Бляхарська 20:

Цвітового 3 зол., липового 3.20 зол., гірського 3.50—4 зол.

ГРОШІ

	зол.
Доляр американський	9.05—9.08
Стерлінг англійськ.	43.40
Швайцарський франк	—1.72.07
Австрійський шілінг	1.25
Німецька марка	—
Чеська корона	0.26.43
Румунська лея	0.05
100 французьких франків	—

Золото: 20 кор. австр. —37.00 зол.
10 рублів —47.00 зол.
Срібло: 1 кор. австр. —0.36 зол.
1 рубель рос. —1.60 зол.

ХТО ЗНАВБИ, чи жиє і де находиться **Дмитро Феркуняк,** який виїхав з Косова ще в падолисті 1924. р., зволить ласкаво повідомити його брата **Івана Феркуняка,** салінара в **Косові.**

Закордонні часописи проситься про передрук.

ПОШИРЮЙТЕ і ЧИТАЙТЕ НАШ ЧАСОПИС !!!

За редакцію відповідає: Кость Личківський.

Друкарня Новочасна, Львів, вул. Пілсудского 21.